

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακές Σπουδές		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	KINK 371	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	από το 6ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικά θέματα στην κοινωνιολογία της συλλογικής δράσης και των κοινωνικών κινημάτων		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ανάπτυξης δεξιοτήτων.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Πολιτική Κοινωνιολογία Κοινωνική Ιστορία Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης Κοινωνιολογία της Συλλογικής Δράσης και των Κοινωνικών Κινήματων		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ως reading course με αγγλική βιβλιογραφία)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Το μάθημα διαθέτει ιστοσελίδα στο students-web (https://classweb.cc.uoc.gr/) και στο Moodle (https://elearn.uoc.gr/course)		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β - Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Το σεμινάριο στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών αφενός με τα θεωρητικά ρεύματα που επεχείρησαν και επιχειρούν να ερμηνεύσουν τα φαινόμενα της συλλογικής δράσης, της εμφάνισης και ανάπτυξης των κοινωνικών κινημάτων και της συλλογικής διαμαρτυρίας. Με την ολοκλήρωση του κύκλου των θεματικών ενοτήτων, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν: α) τα βασικά ερωτήματα που απασχολούν τους ερευνητές των κοινωνικών κινημάτων, β) τις μεθόδους και τα ερευνητικά προγράμματα που έχουν συγκροτηθεί για τη μελέτη της συλλογικής

δράσης, γ) τις κριτικές που τείνουν να τα αποδομήσουν, ανοίγοντας νέες προοπτικές για τον θεωρητικό αναστοχασμό και την εμπειρική έρευνα και δ) το κοινωνικό, πολιτισμικό και πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου εμφανίζονται τα εκάστοτε κυρίαρχα θεωρητικά σχήματα (σκέψεις για μια κοινωνιολογία της κοινωνιολογίας των κοινωνικών κινημάτων).

Ειδικότερα με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζει τους όρους συγκρότησης του πεδίου μελέτης της συλλογικής δράσης και των κοινωνικών κινημάτων.
- Γνωρίζει τα κυρίαρχα παραδείγματα στο πεδίο της συλλογικής δράσης και των κοινωνικών κινημάτων στο ιστορικό τους συγκείμενο.
- Γνωρίζει τις βασικές θεωρητικές και εμπειρικές συμβολές στη μελέτη των σύγχρονων κοινωνικών κινημάτων.
- Κατανοεί τη συμβολή του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος στην εκδήλωση της συλλογικής δράσης και στη συγκρότηση των κοινωνικών κινημάτων.
- Κατανοεί και να γνωρίζει τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων ρευμάτων διαμαρτυρίας και το ρόλο του πολιτικού περιβάλλοντος στην εκδίπλωσή της.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές απασκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων
- Αυτόνομη εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του σεμιναριακού μαθήματος οργανώνεται στη βάση των παρακάτω θεματικών ενοτήτων:

- Η προϊστορία του πεδίου και οι πρώτες επιστημονικά συγκροτημένες απόπειρες κατανόησης των συλλογικών φαινομένων. Από τον Le Bon στις θεωρίες της συλλογικής συμπεριφοράς.

- Η κριτική στις θεωρίες της συλλογικής συμπεριφοράς και η συγκρότηση του εξειδικευμένου πεδίου μελέτης και έρευνας των κοινωνικών κινήματων. Οι προσεγγίσεις της ορθολογικής επιλογής. Οι ευρωπαϊκές αναγνώσεις για τα νέα κοινωνικά κινήματα.

- Οι σχεσιακές προσεγγίσεις των νέων κοινωνικών κινήματων. Η θεωρία πολιτικών διαδικασιών και το ρεύμα της συγκρουσιακής πολιτικής.

- Οι πολιτισμικές προσεγγίσεις της διαμαρτυρίας: οι ερμηνευτικές πλαισιώσεις της συλλογικής δράσης και η ανατίμηση των πυκνών σε συμβολισμούς και αποτελέσματα γεγονότων διαμαρτυρίας.

(4). ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Παραδόσεις διδάσκοντος και συζήτηση στην τάξη, παρουσιάσεις εργασιών των φοιτητών/τριών, πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες στο γραφείο για τη συζήτηση αποριών και την καθοδήγηση της μελέτης τους.												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση power-point κατά τη διάρκεια κάθε παράδοσης, τα οποία ακολούθως καθίστανται διαθέσιμα ανά εβδομάδα στον ιστότοπο του μαθήματος (students-web ή/και moodle). Η επικοινωνία με τους φοιτητές γίνεται δια ζώσης στο γραφείο του διδάσκοντα και με ηλεκτρονική αλληλογραφία.												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td><td>39</td></tr> <tr> <td>Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>26</td></tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td><td>60</td></tr> <tr> <td>Προετοιμασία και παρουσίαση εργασίας των φοιτητών/τριών</td><td>25</td></tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td><td>150</td></tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39	Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας	26	Αυτοτελής Μελέτη	60	Προετοιμασία και παρουσίαση εργασίας των φοιτητών/τριών	25	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	39												
Προετοιμασία κειμένου και ανάλυση βιβλιογραφίας	26												
Αυτοτελής Μελέτη	60												
Προετοιμασία και παρουσίαση εργασίας των φοιτητών/τριών	25												
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης</i>	Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στη βάση των παρακάτω:												

Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	A. Ενεργητική συμμετοχή στο σεμιναριακό μάθημα (15%). B. Προφορική παρουσίαση της ατομικής τους εργασίας (25%). Γ. Αξιολόγηση της γραπτής τελικής εργασίας τους (60%). Τα κριτήρια της αξιολόγησης εκτίθενται διαδικτυακά στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.
---	--

(5). ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Βιβλιογραφία κατά θεματική ενότητα (βλ. Παραπάνω)

1^η Θεματική ενότητα

Gary Marx and Douglas Mc Adam, "The Study of Collective Behavior", στο Gary Marx and Douglas Mc Adam, *Collective Behavior and Social Movements*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1987, σελ. 1-24.

Στέλιος Αλεξανδρόπουλος, «Νήλ Σμέλσερ: Η συλλογική συμπεριφορά ως δράση των ανυπόμονων. Δομικές κρίσεις και επαναπροσδιορισμός της κοινωνικής δράσης», στο Σ. Αλεξανδρόπουλος, *Θεωρίες για τη συλλογική δράση και τα κοινωνικά κινήματα*, τόμος Α', Κριτική, Αθήνα, 2001, σελ. 235-274.

David Snow, Pamela E. Oliver, «Social Movements and Collective Behavior. Social Psychological Dimensions and Considerations», στο Cook K.S., Fine G.A., House J.S., (eds.), *Sociological Perspectives on Social Psychology*, Boston: Allyn and Bacon, 1995, σελ 571-599.

Steven M. Bouchler, «The Strange Career of Strain and Breakdown Theories of Collective Action», στο David Snow, Sarah Soule & Hanspeter Kriesi, *The Blackwell Companion to Social Movements*, Oxford: Blackwell, 2004, 47-66.

2^η Θεματική ενότητα

Mancur Olson, *Η Λογική της Συλλογικής Δράσης*, Παπαζήσης, Αθήνα, 1991.

John D. McCarthy and Mayer N. Zald., «Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory», *American Journal of Sociology* 82: 1212-1241.

Hank Johnston, Enrique Laraña, Joseph R. Gusfield, «Identities, Grievances and New Social Movements, στο, των ιδίων, *New Social Movements. From Ideology to Identity*, Philadelphia, Temple University Press, 1994, σελ. 3-35.

Alberto Melucci, «A Strange Kind of Newness: What's "New" in New Social Movements», στο Hank Johnston, Enrique Laraña, Joseph R. Gusfield, *New Social*

Movements. From Ideology to Identity, Philadelphia, Temple University Press, 1994, σελ. 101-130.

Ronald Inglehart, «Changing Values in Post-Industrial Societies», (απόσπασμα από το *The Silent Revolution*) στο Jeff Goodwin, James M. Jasper, *The Social Movements Reader. Cases and Concepts*, Oxford: Blackwell, 2003, 64-80.

3η θεματική ενότητα

Doug McAdam, *Political Process and the Development of Black Insurgency, 1930-1970*, Chicago: The University of Chicago Press, 1982, το κεφάλαιο 3: «The Political Process Model», σελ. 36-59.

Sidney Tarrow, *Power in Movement*, Cambridge: Cambridge University Press, 1998, το κεφάλαιο 5: «Political Opportunities and Constraints», σελ. 71-90 και το κεφάλαιο 9: «Cycles of Contention», σελ. 141-160.

David S. Meyer, Sidney Tarrow, «A Movement Society: Contentious Politics for a New Century», στο των ιδίων, (eds.), *The Social Movement Society. Contentious Politics for a New Century*, Boulder, CO: Rowman & Littlefield, 1998, σελ. 1-28.

Charles Tilly, *Κοινωνικά Κινήματα 1768-2004*, Σαβάλλας: Αθήνα, 2007, τα κεφάλαια 1, 6 και 7, σελ. 15-46 και 282-356.

Σεραφείμ Σεφεριάδης, «Συγκρουσιακή πολιτική, συλλογική δράση, κοινωνικά κινήματα: μια αποτύπωση», «Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης», 27, Μάιος 2006, σελ. 7-42.

4η θεματική ενότητα

David Snow, Robert D. Benford, «Master Frames and Cycles of Protest», στο Aldon D. Morris and Carol McClurg Mueller, (eds.), *Frontiers in Social Movement Theory*, New Haven: Yale University Press, 1992, σελ. 133-155.

Robert D. Benford, David Snow, «Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment», *Annual Review of Sociology*, 26: 611-639, 2000.

David Snow, «Framing Processes, Ideology, and Discursive Fields», στο David Snow, Sarah Soule & Hanspeter Kriesi, *The Blackwell Companion to Social Movements*, Oxford: Blackwell, 2004, σελ. 380-412.

James M. Jasper, *The Art of Moral Protest*, Chicago: The University of Chicago Press, 1997, το κεφάλαιο 3: «Basic Dimensions of Protest», σελ. 43-68.

Jeff Goodwin, James M. Jaspers, and Francesca Polletta, «Emotional Dimensions of Social Movements», στο David Snow, Sarah Soule & Hanspeter Kriesi, *The Blackwell Companion to Social Movements*, Oxford: Blackwell, 2004, σελ. 413-432.